

dekeinek kell alárendelni. De maga az osztályközösség is kell, hogy az egész intézet érdekei alá vesse magát. Az osztálynak sajátos célját tisztán kell látni. Ebben az esetben (középiszkola II. osztálya) előkészítés a serdülő korra: a „gőlyamese helyreigazítása“ a szülőkkal egyetértésben, a „nemi felvilágosítás“ és ezzel a „szexuális nevelés“. De az új tárgy (a latin nyelv) is az érdeklődés központjába kerül: miként könnyítse meg a kezdetet a tanár és a szülői ház.

A Magyar Tanítóképző ez évi októberi számában Juhász Béla *gondolatait közli az új liceumi nevelésről*. Felcsendül első soraiban az aggodalom, hogy nem tudván a múlttól elszakadni, a liceum esetleg marad az, amiből lett: tanítóképző. Hozzá kell szokni, hogy a liceumról szóló törvényben a „tanító“ szó nem fordul elő. Cikkíró is látja, hogy sokáig fog tartani, amíg a közönség is mást fog látni ebben az iskolatípusban, mint tanítóképzőt. Rá kell nevelni a közönséget, hogy ez az iskola „erőteljes polgári középszintű megteremtésére hivatott (és ebből éppen a polgári iskolát mellőzték ki! tesszük mi hozzá). A liceum tananyagának az élet haladásával szoros kapcsolatban kell lennie és „nem öregedhetik meg“ *mint a középiszkolában*. A liceumban élettől elvonuló tanár nem lehet, sem tudományt „fitogtató“. *Gyakorlati embereket* kell nevelnie. „A liceumban a nevelő munka *nemzeti és nemzetnévelés*“. Cél a személyiség nevelése. A liceumi tanár csak fejlett nevelői gondolkodással fogja tudni teljesíteni hivatását. A nevelési tanulmányok mellett a főiskolai szaktudományokra is elő kell készítenie. Ne akarja a tanár tanítványait mindenáron az esetleg neki nem megfelelő tanítói pálya felé terelni. A kiválogatás (tanítói pálya felé) sok ismeretet kíván. Ez annál fontosabb, mert a liceum „rengeteg féle pályára vezet embereket. Meg kell teremteni a dolgoztatás elvét, de egy pályára előkészítő szakszerű nevelés, munkaiskola nélkül. A tanár ne nehezedjék a tanuló kíváncsi akarati tevékenységére. Erőltetés nélkül kell munkára vezetni a növendékeket. A gimnáziumok és polgári iskolák tanításterve nem döntő a továbbhaladásra: tényekre, megfigyelésekre van szükség. A liceum tantervének rugalmasnak kell lennie, betoldásnak és kihagyásnak lehetőségét hagyni. Az erkölcsi szempontnak mindenkor és mindenütt uralkodnia kell. Az egyházas nevelés sem hanyagolható el.

Bali Mária Ildefonsa cikke „*A gyakorlati társadalomtan a magyar leánynevelésben*“. A szociális érzék gyenge a gyermekben. Sokszor a szülő is gyengíti ezt. Az „egyke“ gondolata ezt az antiszociális érzéket növeli. Ezen csak a hathatósabb vallási nevelés segíthet.

A folyóirat 9. számában Barabás Endre *a határon túli magyarsággal fennálló kultúrkapcsolatainkról* tájékoztat. A nemzetetől elszakított magyarsággal mindig voltak kapcsolataink és ez még erősebb mértékben tapasztalható más nemzeteknél. Erre útmutató példával szolgál Nagybritánia, Németország és Olaszország. Ezekről tanulnunk lehet és kell. Ezt a célt szolgálja a Magyarok Világszövetsége is. A fajtestvéreket elhelyezkedésük, gazdasági és kulturális életük számontartásával figyelemmel kell kísérni. A kultúrkapcsolatokat idegenben élő testvéreinkkel ki kell építeni és erősíteni. A pedagógus a maga érdeklődési körében figyelje éber szemmel testvéreink

helyzetét. Ezt az érdeklődést be kell vinni tanításunkba is. Intézményeink nyújtsanak lehetőséget és megfelelő kedvezményeket idegenben élő magyar testvéreink és azok gyermekei részére. Középfokú iskoláinkba bocsássuk be a külföldi magyarok szépirodalmi és tudományos folyóiratait. A tanulók levelezése külföldön élő testvéreinkkel szintén nagy haszonnal járna. De magyar nyelvtanítványaink kívül gondolni lehet fajtestvéreinkre is. Sok módja van ennek a munkának, s ezek megvalósítása mind egy-egy építőkö a nemzet megerősödésében.

Matzko Gyula.

Der Deutsche Volkserzieher A f. é. 4. füzetében *Walter Kluge*: „**Feladás,** (Árulkodás) cím alatt a következőket írja. Gonosz dolog az árulkodás. Sajnos a szülők és a nevelők még ma sem jutottak ennek tudatára. A felügyelői rendszer még mindig érvényben van, ez pedig a gyanakvás mérgezett szellemét viszi bele az emberi közösségbe. A besúgó általában aljas és megvetett teremtés, mégis mi segítjük elő kifejlődését a felügyelői rendszerrel. Az árulkodás már a családban kezdődik a testvérek közt, ha a szülők eltűrik. Sajnos az iskolában is van tanító, aki hallgat a besúgóra. Az osztályelső és a kevénc uralma a pártosság és igazságtalanság szellemét honosítja meg az osztályban, holott egyedül a nyílt őszinteség az, amely a közösségben az egymás iránti bizalmat előmozdítja. Gondoljunk csak a kumunista iskolasajtók romboló besúgó munkájára, mely odáig ment, hogy a tanítót is feladták a felsőbbeknek. Minden gyermek ösztönösen idegenkedik az iskolai fegyelmzésnek ilyenféle alkalmazásától. A gyermek igazi természete a nyíltság, s csak a rossz nevelés vezeti a besúgás útjára. Tartsanak a nevelők tekintetben önvizsgálatot, s hagyjanak fel ezzel a felügyeleti rendszerrel. Helyezzék helyébe a nyíltság, a világosság, a bizalom és az emberi megbecsülés légkörét, mely nemcsak az iskolának, hanem a nemzeti közösségnek is javára szolgál.

Friedrich Hermann: Közösség és kiválasztás. A mai nevelés a közösség szolgálatára kívánja az embereket alkalmassá tenni. Ezért a nevelés nem lehet mindenkire nézve egyforma, itt kiválasztásnak kell érvényesülnie, hogy a legkiválóbbak felszínre kerüljenek. A közösség arra törekszik, hogy jó közepes tehetségű tagokból álljon. A gyöngéek ugyanis gyengítik erejét, míg az erősek erejük tudatában kiválnak a tömegeből s magukra maradnak addig, amíg a tömeg utánaered s utoléri. Az erős és a harcos egyéniség a kritikus pillanatban mindig magára marad, a nevelésnek tehát tekintettel kell erre lennie, s nem szabad szem előtt veszítenie a kiváló képességű gyermekeket. De föl lehet-e ismerni a kiválót? A gyors felfogás, az ügyesség éppen nem ismertető jele a tehetségnek, mert ezek a vonások a közösségben fejlődnek ki a legjobban, márpedig a kiváló tehetség a közösségen kívül fejlődik. A társaságban való ügyes magatartás éppen a közösséges egyéniség jellemvonása. Az ügyetlenség, esetlenség, idegenszerűség inkább vall mély érzésre, kiválóságra. Vannak tehát a közösség szempontjából tehetségesek s vannak különlegesen tehetségesek. Mindkettő életszükségletet jelent a közre nézve. Az előbbi a közösségben fejlődik ki, az utóbbinak egyedüllétre van szüksége. Minden küzdő harcos egyedül harcol a tömegben, s a küzdelmet azok döntik el, akik az egyedüli harcra vannak berendezve. A tömeget a